

3. Seitsemän veljeks vaellusreitti

Lähtöpaikka: Reitti on kuljettavissa kahteen suuntaan, mutta Hyvinkään osuus on luontovintia aloittaa Nurmjärven puolelta, osoitteesta Herustentie 248
Pituus: Hyvinkään osuus 19,8 km. Koko reitin pituus noin 90 km. alkaen Helsingistä Kansallisteatterin edustalta Aleksis Kiven patsaalta.

Reitti kulkee Hyvinkään alueella monipuolisissa maastoissa Salpausselän harjanteella, Kytäjän maalaismaissa ja Usmiin ylhäällä kalliomailla. Herusissa ja Kaksoislammilla on laavu- ja nuotiopaikat. Jälkimmäisessä on lisäksi puucee. Reitti halkoo upeaa Petkiesuo Natura-alueita.

Reitin soveltuvuus ja vaativuus:
 Luokituksetaan vaativa. Soveltuu päivä- ja viikonloppuretkeliikyn sekä patikoitnin maastossa kulkemaan tottuneille retkeilijöille.

4. Kahden piilon kierros

Lähtöpaikka: Jaanankallion pysäköintialue, Kytäjantie 625
Pituus: 11,5 km. **Kiertosuunta:** myötäpäivään, retin alussa ja lopussa kuljetaan samaa uraa n. 13 km

Reitti kulkee osin kapeilla metsäillä ja osin luonnonpoluilla. Sen varrella on kaksi nuotiopaikkaa, joista ensimmäinen sijaitsee Kiskilammen pohjoisrannalla ja toinen Piilolammen etelärannalla. Molemmilla paikoilla on puucee, puukatos, pöytä ja penkit sekä latu. Kiskilammella on lisäksi yöpymiseen soveltuva laavu.

Reitin soveltuvuus ja vaativuus:
 Luokituksetaan helppo ja soveltuu kaikenlaisille ulkoilijoille päivä- ja viikonloppuretkeliikyn. Metsäillä on noudatettava liikennesääntöjä.

5. Kolmen lammen kierros

Lähtöpaikka: Usmiin uimarannan pysäköintialue, Usminjantie 206
Pituus: 9,8 km. **Kiertosuunta:** myötäpäivään, retin alussa ja lopussa kuljetaan samaa uraa n. 2,5 km.

Reitti kulkee valtaosin luonnonhoitometsän pienillä poluilla Usmiin kalliolla ja kosteissa notkeissa. Piilolammen pohjoisella kalliolla avautuu kaunis näkymä lammelle. Iso-Kyppärän ja Kaksoislammen rannoilla sijaitsevat nuotiopaikat laavun, jälkimmäisellä on lisäksi puucee. Lammien rannat ovat soistuneet ja maaisma on erämaiden.

Reitin soveltuvuus ja vaativuus:
 Luokituksetaan vaativa. Soveltuu päivä- ja viikonloppuretkeliikyn sekä patikoitnin maastossa kulkemaan tottuneille retkeilijöille. Kivestä sekä osin kosteasta maapohjasta ja mäkiin jyrkkyydestä johtuen on suositeltavaa käyttää maaston soveltuvia jalkineita.

6. Mustan kiven kierros

Lähtöpaikka: Hyppärän pysäköintialue, Hyppärantie 70
Pituus: 12,3 km. **Kiertosuunta:** vastapäivään, retin alussa ja lopussa kuljetaan Vantaanjoen varressa samaa uraa n. 1,5 km.

Reitti kulkee vaihtelevasti pienillä luonnonpoluilla, metsäaustoteilla ja Hyppärän hevosharrastusalueella. Retin varrella on kaksi nuotiopaikkaa: Kaksoislammilla ja Iso-Karhulla. Kaksoislammilla on lisäksi laavu ja puucee. Reitti ylittää ylhään Paarjoen kanjonin ja kulkee halki vanhan kiviouluoksen.

Reitin soveltuvuus ja vaativuus:
 Luokituksetaan vaativa. Soveltuu päivä- ja viikonloppuretkeliikyn sekä patikoitnin maastossa kulkemaan tottuneille retkeilijöille. Kivestä sekä osin kosteasta maapohjasta ja mäkiin jyrkkyydestä johtuen on suositeltavaa käyttää maaston soveltuvia jalkineita.

Kartamerkit - Map symbols

	Lähtöpaikka / Route start		Opastus / Information
	Laavu / Lean-to		Pysäköinti / Parking
	Nuotiopaikka / Campfire		Kioski, Kauppa / Kiosk, Shop
	Leiripaikka / Camping site		Huoltoasema / Gas station
	Puucee / Outside toilet		Laituri / Landing stage
	Uimapaikka / Swimming place		Soutuvene / Rowing boat
	Bussit / Bus stop		Keittokatos / Outdoor cooking shed
	Rautatieasema / Railway station		Luontopolku / Nature Trail
	Ravintola / Restaurant		Kulttuuripolku / Culture Trail
	Kintorasestus / Orienteering area, permanent controls		WC
			Information

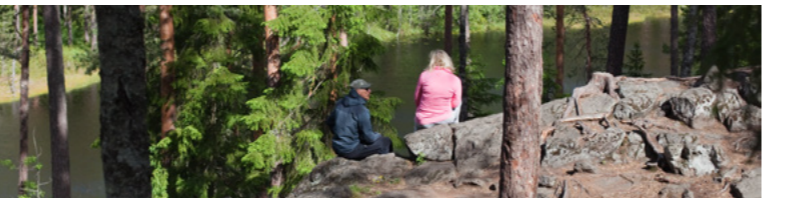
Kartan julkaisija: Hyvinkään kaupunki, Liikuntapalvelut
Kartan suunnittelu ja toteutus: Hyvinkään kaupunki, Liikuntapalvelut ja Paikallispalvelut sekä Mainosreaktio Oy. Karttaan on käytetty Maanmittauslaitoksen Peruskarttarekisterin ja Maastotietokannan 07/2016 aineistoa.
Painopaikka: Grano Oy, 2018

Kytäjä - Usmi Retkeilyalue

Kytäjä - Usmi retkeilyalueen reitit risteilevät suurimmalta osaltaan Natura- tai luonnonsuojelualueilla. Luonto harjuneen, kalliineen ja soineen sekä lampineen on varsin monimuotoista. Reitit on viitoitettu vähintään risteyskohdissa opaste-paaluin. Näiden lisäksi maastossa on simppeitä viittapaaluja sekä reitimerkintöjä vuosien reitistö- ja levähdyspaikoilla on opastustaluja.

Alueella on 8 luotettua nuotiopaikkaa ja 4 yöpymiseen soveltuvaa laavu. Niittulahdessa on tilaa muutamalle teitalle. Reiteistä ja niiden rakenteista vastaa Hyvinkään kaupunki/Liikuntapalvelut pois lukuun Piilolammen nuotiopaikka, joka on Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen hoidossa sekä Herusten laavu, josta vastaa HeVi ry.

Alueen reiteillä ei ole talvikunnossopintoa. Nuotiopaikoista Iso-Haiskaria ja Kiskilamppea huolletaan myös talvisin. Osa reittien väylistä kuuluu talvikaudella kaupungin latuverkostoon.

1. Haiskarin kierros

Lähtöpaikka: Jaanankallion pysäköintialue, Kytäjantie 625
Pituus: 6,1 km. **Kiertosuunta:** myötäpäivään

Reitti kulkee syrjäisillä metsäillä, joilla saattaa olla satunnaisesti ajoneuvoliikennettä. Retin puolivälissä Iso-Haiskarin lammen rannassa on laavu, nuotiopaikka, laitur ja puucee. Reitti kulkee vaihtelevassa metsämaastossa ja se halkoo sekä sivuaa useampaa luonnonsuojelualuetta. Suojelalueet sisältävät reheviä puuronvieslehtoja, erämaisia lammenrantoja ja arvokkaita kallioluolia.

Reitin soveltuvuus ja vaativuus:
 Luokituksetaan helppo. Ei aseta suuria vaatimuksia jalkineiden tai muun varustuksen suhteen. Reitti soveltuu myös pyöräilyyn. Metsäillä on noudatettava liikennesääntöjä.

2. Niittulahden kierros

Lähtöpaikka: Jaanankallion pysäköintialue, Kytäjantie 625
Pituus: 10,2 km. **Kiertosuunta:** myötäpäivään

Reitti kulkee syrjäisillä, osin samoilla metsäillä kuin Haiskarin kierros. Teillä saattaa olla satunnaisesti ajoneuvoliikennettä. Retin puolivälissä Suolijärven rannassa on nuotiopaikka ja laitur. Puukatos ja puucee sijaitsevat metsäien varrella. Reitti kulkee vaihtelevassa metsämaastossa ja se halkoo sekä sivuaa useampaa luonnonsuojelualuetta. Suojelalueet sisältävät reheviä puuronvieslehtoja, erämaisia lammenrantoja ja arvokkaita kallioluolia.

Reitin soveltuvuus ja vaativuus: Luokituksetaan helppo.
 Reitti soveltuu myös pyöräilyyn. Metsäillä on noudatettava liikennesääntöjä.

Lisätietoja ulkoilusta on löydettävissä Kaupungin www-sivuilta (www.hyvinkaa.fi/ulkoilu)

KYTÄJÄ-USMI
 Retkeilykartta

Kääntöpuolella maastopyöräkartta »

1:20 000